

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 256.

კვირა, 26 სექტემბერი 1904 წ.

ბაზოის № 2622.

ცნობების ჩარხი

გვლ წითელ მაუღ-გადფარებულ მივიდსთან ჩამწკრივებულყენ მსაჯულნი და მოწყენილის სახით ყუას უგდებდნენ ამხანაგს, რომელიც ერაგვარ კილოთი და დაბალის ხმით ბრალმდებელის ოქმს კითხულობდა. ბრალმდებელი კმაყოფილის სახით, იმ სახით, რომლითაც უგდეს ყურს მსახიობებს აეტორი პიესისა, მაღალ სივარძელში იჯდა და კარანდაშს ნახად სთლიდა. ბრალმდებელის პირდაპირ წეღში წაბრლი მდივანი დამნაშაის სახით წინ მდებარე სუფთა ქალაღს ჩასტყეროდა და კლამი საწერად მზად ჰქონდა.

ბოლოს საქმის წამკითხველმა ხმის უფრო დაუმდაბლა, სხაპა-სხუპით რაღაცა წაიბურტყუნა, ქალაღები დასლო და ცხვირის მოხოკით ამხანაგებს ამცრო კითხვის დამთავრება.

ყველამ თავისუფლად ამოისუნთქა. ყველა ამას ელოდა. თაემჯდომარე, გამხდარი, ფერმიხილი კაცი სივარძელში შეინძრა და მიილო თავი მარცხნივ, ტუალის ტანისამოსში ბორკილიანს ბრალმდებელისკენ, რომელსაც აქეთ-იქიდან ორი თოფიანი ჯარის კაცი უღდა.

— ბრალმდებულო, ასლანოვ, — მიჰმართა მას თაემჯდომარემ, — თქვენ ბრაღი გვდებათ, რომ გამოიქეცით სახაღინაღან, საღაც თორმეტის წლით იყავით გავზავნილო ბოლიციელის მოკვლის გამო და ოცს აპრილს „ბერლინის“ სასტუმროს შესავალში დახვედით გასაძარცვად მეორე გიღლის ეპარს ბაღღოვეს, სიმჯერ ესროღეთ რევიღოღერი და მსუბუქად დასტერიოთ იგი. სცნობთ თუ არა თქვენს თავს დამნაშავეთ?

— ეცნობ. — ჩაუფიქრებლიად სთქვა ტუსაღმა და დაჯდა.

— მოწმე, ბაღღოვე! — ხმა მაღლა დაიხახათაემჯდომარემ.

მაგიღას მოუახლოვედა დაბალი, სქელი, 40-45 წლის კაცი მოკლე ფარჩის ახღუბით და საზაფხულო პალტოთი და ხენეშით გაბერიდა მსაჯულების წინ.

— სთქვით, რაც იცით ამ საქმის შესახებ!

მოწმე კარგა ხანს ჰფიქრობდა და ქონისაგან გაბრწყინებულ წითელ სახეს წითელი ხელცახოკით დაეინებით იწმენდა, ბოღოს თავს ძალა დაატანა და მაღალის კიღრთი სთქვა:

— მე „ბერლინის ნომრებში“ ვიღვექი; საქმეებზედ ვიყავ ჩამოსული. ერთ დიღას ქაღაქში გამოიეღო და ორ საათზედ

უკან დაებრუნდი. შესავლის კარებში რომ შევედი, ენახოთ, ერთი ვიღაც კაცი ატუხუღა, უტებ ყელში მეღა, წამიქირა და მითხრა: ჩქარა ფული ამოიღეო. მე ამოვიღე ოღდა ხუთი მანერა, გაღაუღე და ვაიქეცი. ეს გამამიღგა და სამჯერ რევიღოღერი მესროღა. მერე გული შემიწუხდა და აღარაფერი მახსოვს.

— წინაღ ხომ არსად გინახავო ბრაღღებუღი, ან ცნობა ხომ არ გქონათ? — ითხა ბრაღღმდებელმა.

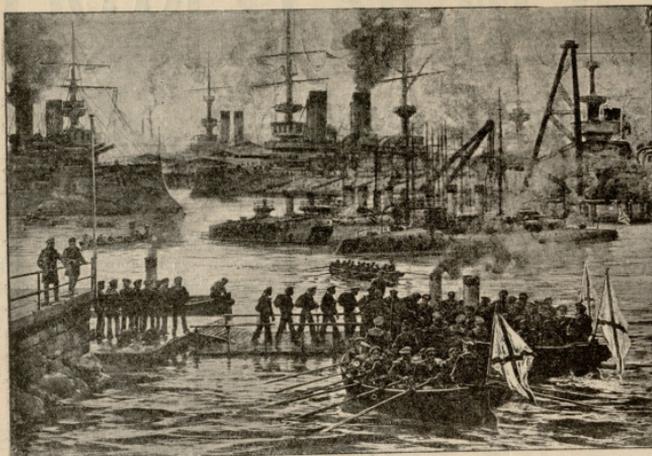
ბაღღოვეი მეკრთა, შიშის თვაღით შეხვედა ბრაღღმდებელს და ყვიღრღით შესხხა:

— რა ცნობა უნდა ჰქონდეს კატორენიოთან?! მე პა-

ზღვრე დღღაღეს. — სურათი კინისა.

ტიოსან ხაღსთანა მაქეს საქვე. არც საღმე მიხანაღეს, საღ უნდა მენახა?

წინარე ოკეანეს მეორე ესკადრა კრიზიტაღტუ.

ტუსალმა მწარედ გაიღიმა, და თვალგმა სახარლოდ გა-
უღელვა.

— თავისუფალი ხართ! — მიუბრუნდა თავგდომარე მოწ-
მეს და თავის დაკვრით ანიშნა ბრალმდებელს.

ბრალმდებელმა სავარძელში წამოიწია, ხელე-
ბი მაგიდაზედ დააწყა და კარგა ხანს აღღვებულის
ხმით ილაპარაკა.

იგი სთხოვდა მსაჯულებს, სასტიკად დაესაჯათ
ბრალმდებელი, რადგან, დამთავრა იმან, — თორმე-
ტის წლის კატორგამ ვერც გაასწორა ეს მანვე წვე-
რი საზოგადოებისა და ვერც დააშინა იგი, ამიტომ
გთხოვთ, ისევე იქ გაჰგზავნეთ და წლები ერთი
ორად მოუშატოთ, რომ სრულიად და საშუალოდ
მოსწყვიტოთ იგი პატიოსან და მშვიდ მოქალა-
ქეთ.

ბრალმდებლის შემდეგ ორიოდ სიტყვა სთქვა
სასამართლოსგან დანიშნულმა ახალ-გაზდა ექვთი-
მა, რის შემდეგაც თავგდომარე მიუბრუნდა ისევ
ბრალმდებელს:

— თქვენნი დამცველი სთხოვს სასამართლოს
შეგიძვირონ სასჯელი, რადგან თქვენ აღიარეთ
დანაშაული. რას დაუბატებთ ამას?

ტუსალი წამოიღდა და წელში გასწორდა. ოთახ-
ში სიჩუმე ჩამოვიდა. ბორკილის ჩხარბ-ჩხური
კენესად გაისმა ამ სიჩუმეში.

ის იყო 36 — 38 წლისა, მაღალი და გამხდარი
ტანისა; შავი წვერ-ულვაში სქულად შემოკხვეიდა
ფერ-მიხილს, დაწმენილს სახეს. ტანზედ გამო-
წყობილი ტუსალის სქელი ტანსამოსი, სუფთა, კოხ-
ტად შეკერილი წულა-მესტი და გაფერილი, თეთრ
თამბეზედ ასმული ბორკილები ნათლად ამტკი-
ცებდა, რომ ის დიდი ხნის შეჩვეული იყო ციბეს
და ყველა მისი ზნე-ჩვეულება და ხელობა ზედ-მი-
წევნით შესწავლა.

იმან გადაჰყვდა სასამართლოს წევრებს, შემდეგ
მეყურებლებს, რომელნიც შიშითა და ცნობის მო-
ყვარებით უტკეროდნენ, შეაჩერა თვალი ბაღდო-
ვსა, რომელიც თვალს არიდებდა და ჯერ არც
ერთხელ იმის მხარეს არ შეხებდნა და დაიწყა იმ
რუსულითა და იმ კილოთი, რომლითაც, რაც გინდ
კარგად იცოდეს რუსული, მაინც ქალაქის ბიქს იცნობთ მასში.

— დასამატებელი მაქვს, თუმცა
ვიცი, ეს მე არაფრად გამოამდგება,
რადგან ცამეტი წლის განმავლობა-
ში სხვა-და-სხვა ციხეებში კარგად
შევისწავლე სისხლის სამართლის
ყველა კანონი. მაგრამ ცოტაოდენი
რამ მაქვს სათქმელი და, თუ ნებას
მამცემთ, ვიტყვი.

— სთქვი!

— მაღლობას მოგახსენებთ. მე
მინდა ჩემი ისტორია მოკლედ მო-
გახსენოთ. ეს იყო ამ ცამეტი წლის
წინად. მე და ერთი ჩემი ამხანაგი,
რომელსაც ვანუას ეძახდნენ, აქ ქა-
ლაქში კარგა ხანს ვჯიბვირობდით.
როდესაც აქ მოგვეწყინდა ჯიბვი-
რობა, გადასწყვიტეთ რუსეთში
წასვლა. ერთ დღეს ავიბარგენით და
წავედით. შორს აღარ წაესულვართ,
ნოვოროსისკში დაგვიჩიოთ და იქ დე-
ბინავდით. ვცხოვრობდით იქ ორი
წელიწადი. იმის ისტორიის რომ
მოვეცე, რას ჩავდიოდით იქ, შორს
წამოვიყვანს. ვიტყვი მხოლოდ, რომ ხან ციხეში ვისვლეთ,
ხან არხინდელ ესკირობდით, ხან შიმშილით უკუი გვეწყობდა,
ხან თითო კვირეში ათ-თუმნობით ვხარჯავდით. მაგრამ

ტკიალა ოჯახი. — ქანდაკება დაიდალიანისა.

მე და ჩემი ამხანაგი ყველგან და ყველაფერ მდგომარე-
ობაში ვიყავით განუყრელნი და ყველაფრის თანამოზი-

რინე: ერთად გვზიოდა, ციხეში ერთად ვისხედით, ერთანი-რად ვიცვამდით, ერთად დავდიოდით, ერთად ვიწვევით, ვიყავით მშვიდით შემტყბარნი, შეკავშირებულნი და, თუ საჭმე მოითხოვდა, მარლეს გავიჭრიდით და ერთმანეთს სისხლს დავესვებოდით. ასე ვცხოვრობდით რვა წელიწადს აქ და ნოვოსისკეში. ერთხელ განვიზრახეთ გავეჭურად ერთი მდიდარი სხვა და სხვა ნივთფულის მალაზიის პატრონი გბრავლი. ერთ ღამეს გავტყუებთ ფანჯარა, ვადავეღით მალაზიაში, მოგვხვით ხელი, რაც კი ძვირფასი ნივთი იყო, დახლიდან ამოვიღეთ ას თუნამის ფული. გავაშვეთ ერთი ტომარა და ისევ იმ ფანჯარაში რომ ვაღმოვჩვევით, პოლიციელმა გეტყვა ხელი. ჩემმა ამხანაგმა ბებუთი გაიძრო, მე წავეტანე, უნდა დამეჭირა, მაგრამ გვიან-და იყო. პოლიციელი უხმოდ დაეცა. ჩვენ გავიქვეით და ტომარაც თან წავიღეთ. სამი ღღე ერთ სარდაფში ვიმალებოდით. პოლიცია ფხვნილ იღვდა და გვეძებდა. ჩვენ უნდა გავესკოდით იმ ქალაქს და დავაპირეთ ისევ ტუოლისში დაბრუნება. გემი ღამე გამოვიდა. ჩვენ ავიღეთ ბილეთები და გვმხედ დაეზინავდით. დაჰყრეს პირველი ზარი, დაჰყრეს მეორე... რალაც ღმერთი გამიწყრა და ზვეთი აველი... იქ მიტყნეს და დამიჭირეს. გემი დაიძრა. წამოვიდა ჩემი ამხანაგი; გამოჰყვა თან ფული და ნივთები. მასუკან მე ის

მობედა და ჩემსებარ იტანებდა, და თავი მივანებე. დავიფუწყე წარსულიც და ჩემი ამხანაგიც. ბოლოს კატორგიდან გამოვიქციე, წელიწადი ვიარე, შამიწლი, სიცივე ბევრი გამოვიარე და ტფილისს ჩამოველ. ერთ კვირას აქ ვიმალებოდით, მინდოდა სახელი გამომეცვალა, რამე საქმისთვის მიმეკინა ხელი და მეცხოვრება ადამიანურად, რამდენადღაც შემეძლო, რადგან ავიღოდი, დაესუსტედი ამდენის ტანად და მგლურის ცხოვრებით; მაგრამ... ვიღამაც მითხრა, რომ ჩემი ნამახანაგარი ცოცხალია და მდიდარიყო. განვებარდა, გულზედ მიმეშვა, ვითათებ—სად? როგორ? მითხარეს, რომ ის არის ამ და ამ ქალაქში, რომ ოცი ათასი თუმნის შეძლება აქვს, რომ ის არის გელა ორი-სამი პოლისს მარკიტანტი, მეორე გილდისი ვაჭარი, ივენ გროგორიმ ბაღლოდგი!

ამ სიტყვებზედ ყველა შეკრა, ადგილზედ წამოიწია და იქით მიხებდა, საითაც ტუსაღმა თავი მიიღო. ბაღლოვეი წინა წყებაში იჯდა, გიფივით თვალებს ატრიალებდა და გაჩქარებით ოფსი იწმუნებდა. ტუსაღის ლაპარაკის დროს ერთ ალავს ცქუტავდა და რამდენჯერმე რიღისიც თქმა დააპირა, მაგრამ ვერ გაბაღდა; ეხლა კი გულმა ვეღარი მოუთმინა, წამოვიარდა ხებე და ხმამალა ყვირილი დაიწყა:

— რათ აძლევთ ნებს ჩემზედ ევერი ილაპარაკოს! ეგ კატორნიკია, მაგას განა დავეჯერება რამე? მე პატიოსანი ვაჭარი ვარ, ყველა მიცნობს, აფიცრები მიცნობენ, გენერლები...

— მე თქვენ არ ვაძლევთ ლაპარაკის ნებს: თუ არ გაწუმდებით, მე აქედან გავაყვანინებთ!— შეკარდა შეუტია თავედომობარ და მიუბრუნდა ტუსაღს.

— გაათავეთ?

— არა, ჯერ არ გამოთავებია.

— მაშ, განაგრძეთ.

— ეს რომ გავიგე, — განავრბო ტუსაღმა: — წაველი ამასთან, ფული შეკრდებოდა. ეს კაცი ჩემი ფულით, იქნებ ჩემი ფულით არა, მაგრამ იმ ფულით, რის გულისთვისაც მე თორამეტი წელიწადი ვიწვალე, სასჯელი ვიხადე, ეს კაცი ამ ფულით გამიღრდა, ქონება შევიძინა, სახელი დამისახურა და თუ ნახველს არა, მეათასედ ნაწილს მიინცმამცემს მეთქი, ვფიქრობდი. სახლში რომ მივედი და გამოვეცხადე, მიქელ-გაბრიელი რომ გამოსცადებოდა თავისი ცელით, ისე არ შეინდებოდა. დაფაქურდა, ოთახში ჩამეკეტა, შამიღორსა და იმ ღამესევე უკან გაემისტუმრა, იმ პირობით, რომ ეხლა ფული ხელში არ ექირა, ქალაქში ჩამოვიდოდა და იქ მამცემდა. ქალაქში მართლაც ჩამოვიდა და „ბერლინის“ სასტუმროში დამაღ. მეც ყოველ-ღღე დავდიოდით ამასთან. ერთხელ მივედი: მითხრა, ხვალ მოდიო, ხვალ მივედი, ზეგ მოდიო, ასე ერთი კვირა მატყულია. ერთხელაც მივედი. სახლში არ იყო. კარებში რომ გამოვდიოდით, ამ დროს მიდიოდა და ერთმანეთს შევეჯახეთ. მე რომ დამინახა, შეღდა, ავეთ-იქით მიხებდა— მოხებდა და უკმხად მკითხა:

— რა გინდა, თავს იღარ დამანებებ? ხომ არ გინდა იევერ გარადავოს დაფუძხობა, უთხრა ვინცა ბმანდები და დაგაქერინო?

ამ სიტყვებით ამოიღო ოცდახუთი მანეთი და მითხრა:

— აი, დაიჭი და თავიდან მომიკლდი, თორემ ეხლავე გამოვაცხადებ და საიდანაც ჩამომანებულხარ, იქვე გავგაზანინებ.

გაღმაგიღე ფული და გაბრუნდა. დანარჩენი თქვენ კარგალ იციო... აი, ეს მინდოდა მეთება, სხვა არაფერი... სთქვა ტუსაღმა და ჩაჯდა ისევ ორ ვარტის-ვარტის შილა.

სასიწარგვეთალებს.—სურათი ევლეფელდის.

ღარ მინახავს. კატორგა ვადამიწვიტეს და გამგზავნეს. ამხანაგი არ ვაესტყვი, გზიდან, სახალინიდან ვწერდი წერილებს ჩემს ამხანაგს. ხან ვის ვეკითხებოდი, ხან ვის, მაგრამ ვერა-ღისან პასხბი ვირ მივიტო. ვითაქრი. ომზად ისიც: (იხიპში

ერთი წამის შემდეგ თავჯდომარე ხმა-
მიღო კითხულობდა განაჩენს...

ასობრივ გადაწყვეტილებას რვა წლით
კატორგა და ორმოცდა ათი რაზმი.

სგ. ყუფიანი.

სხვა და სხვა ამბები

აბონური ჭადაობა. რაც ინგლისშია ამ
ომის დროს წინა გამოვიდა აბონის შეს-
ხებ, შიგნით მთელ დედაშეწვევას იმის ხსენ-
ვარად არ გამოსულა. რაც კი საინტერესო რამ
ყოფილია აბონში, ინგლისელებმა დასწრეს, და-
ბეჭდეს და შეითხველებს მისთვის. სხვათა
შორის ესეა ის ორთხე კენკოს გამოვიდა
ერთი წინა, სადაც დაწვრილებით აწერილია
აბონელთა გასართობები. ბევრს სწერს ბუტო-
რი ჭადაობის შესახებ. ჭადაობაში აბონელები
შეტად მარდნი არიან. უხეირო აბონელმა-ც
კარგი ჭადაობა იფიხ. აბონელები შერ-
ეფრაღებას ხერხს აქნებენ, ვიდრე ღონეს,
ამიტომ ათის ხერხი და სხვა იფიხ ჭადა-
ობაში.

**

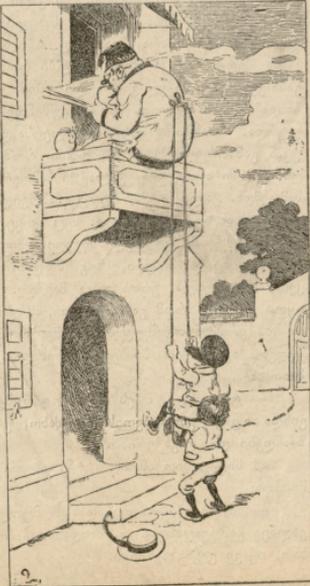
არტისტ-ქალები გერმანიაში. ამის წი-
ნად ბერლინში ქალთა კონგრესი მოხდა. ამ
კონგრესზე ბარონესის ფონ-ბიულოფი, წინა-
დგამს არტისტ-ქალებს, საინტერესო მოხსენ-
ებას წაითავს არტისტ ქალთა მღვიმარობის

შესახებ გერმანიაში. გერმანიაში სულ 600
თავტრი ეყოფილა და 12,000 არტისტ ქალი
და კაცი. აქედან მხოლოდ 4,500 ადამიანს

სასწრაფო მოდებდა ამხანაგობის წევრად.
უმრავლესობა ქალებს, რა თქმა უნდა, კარ-
გებშია. კარგ ფულს მხოლოდ ცნობილი
არტისტ-ქალები იღებენ. უმრავლესი სარგო
არტისტ-ქალის ტანსაცმლისა. სტენაზე იმდენი
ტანსაცმლის საჭირო, რომ ვაშკარას ნახევარი
ითიქმის შარტი ამის უნდა. გერმანიაში ამ
რამდენსავე ხნის წინად დასრულდა განსუთრ-
ებული სასოკალოება, რომელიც არტისტ-ქა-
ლებსავე უიღვლოდ ნახსარ ტანსაცმლის
და ღირს არტისტ-ქალებს აწვდის.

**

ბრახიანი ხე. შორეულ აღმოსავლეთში ერ-
თი უფსახური ხე აღმოჩენილია, რომელსაც ცო-
ცხელ ადამიანს თვისება ჰქონია. მზე წავს
თუ არა, ხე იძინებს. ძილად იმით გამოხატუ-
ბა, რომ ხის ფოთლები იხვევ, რგვალდება.
თუ ამ დროს ადამიანი ან სხვა ცხოველი მი-
ეკარა, მთელი ხე მოძრაობს იქვე, ტოტე-
ბი ქანობენ, თითქოს ვაგრობენ, თავი გაკე-
ნებო. თუ თავი არ დახეებს, ტოტები უფ-
რო შეტად ქანობენ და, ბოლოს, ხე ისეთ
უსიამოვნო სუნს უშვებს, რომ ახლო მდგომ
სამხედრო თავის ტყვილი უფრდება. აი,
ამიტომ ადგილობრივი მიკედრნი ამბობენ,
„ბრახიანი ხეა“.

სათვარი სქანება.